

Kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuus ja viranomaisten toimintakyky (KIVI)

KIVI-hankkeen tiedotuslehti 3 (6/2019)

Stressitestin versio 1.0 syntynyt — stressitestin konsepti jatkokehittelyn alla.

Hankkeen loppuaikana stressitestin konseptia kehitetään edelleen siten, että toimijoiden on huomioitava se mahdollisuus, että kriittisen infrastruktuurin häiriötilanne saattaa johtua terroristisesta tai muusta tahallisesta teosta. Kommentit, joita CGI kokosi käyttäjiltä stressitestin ensimmäisen version osalta, osoittavat konkreettisesti miten vahvasti kokemukset aiemmista häiriötilanteista määrittävät tapojamme nähdä ja tulkita tulevia tilanteita. Stressitestissä tulisi nousta esiin se, että kysymyksessä voi olla rikospaikka, ja se, mitä tämä mahdollisuus tarkoittaa toimenpiteiden, prioriteettien ja yhteistyön kannalta.

Koulutuskonseptia pilotoidaan elokuussa

KIVI-hankkeen yhtenä tavoitteena on luoda verkkopohjaisia oppisisältöjä poliisin ja pelastusalan päällystökoulutuksiin. Koulutusmoduulien kehitystyötä on tehty yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun opettajien ja päällystökurssien kanssa. Saatuja oppeja on päästy laajentamaan pelastusalalle, kun palopäällikkö Mika Salmela on liittynyt mukaan kehitystyöhön. Elokuun pilotissa osallistujat ovat poliisin ja pelastusalan kenttätehtävissä toimivia henkilöitä. Tämä antaa mahdollisuuden testata koulutuskonseptin toimivuutta täydennyskoulutuksena.

KIVI-hankkeen loppuseminaari 28.11.2019 Poliisiammattokorkeakoululla, Tampereella

Varaa työpajamuotoiselle loppuseminaarille kalenterissasi koko päivä! Seminaarikutsu tulee elokuun lopussa.

Kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuus ja viranomaisten toimintakyky (KIVI) -hanke (2017-2019) tukee kriittisen infrastruktuurin palveluntuottajien ja viranomaisten ennakointia ja varautumista ihmisen aikaansaamiin, elintärkeään infrastruktuuriin kohdistuviin kriisi- ja häiriötilanteisiin kehittämällä niihin liittyvää riskienhallintaa. Tarkasteltavat tilanteet ovat kompleksisia ja vakavia ihmisen aiheuttamia häiriötilanteita kaupunkiympäristössä.

Hankkeessa kehitetään kriittisen infrastruktuurin palveluntuottajille riskienhallintakyvyn itsearviointityökalu (stressitesti) vakaviin häiriötilanteisiin varautumisen tueksi. Työkalun avulla palveluntuottajat voivat arvioida oman toimintansa häiriönsietoisuutta ajankohtaisten uhkakuvi- en näkökulmasta. Lisäksi hankkeessa toteutetaan poliisi- ja pelastusviranomaisten toimintakyvyn arviointiin ja valmiuskoulutukseen koulutuskonsepti, jossa tarkastellaan erityisesti yksityisen ja julkisen sektorin sekä viranomaisten väliseen tiedonvaihtoon, tilannekuvan muodostamiseen ja johtamiseen liittyviä haavoittuvuuksia.

Kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuus ja viranomaisten toimintakyky (KIVI)

KIVI-hankkeen tiedotuslehti 3 (6/2019)

Riskienhallintakykyä ja toimintakykyä kuvaavien indikaattoreiden tunnistaminen

KIVI-hankkeessa kerätään riskienhallintakykyä ja viranomaisten toimintakykyä (resilienssiä) kuvaavia indikaattoreita. Kriittisen infrastruktuurin vakavissa häiriötilanteissa pelastustoimen toimintakyky koostuu muustakin kuin henkilöstön määrästä, nopeasta toimintavalmiudesta tai— jälkikäteen tarkasteltuna — pelastettujen henkilöiden määrästä, omaisuuden arvosta ja ympäristön alasta.

Sisäministeriön ja pelastuslaitosten kumppanuusverkoston tuottamassa raportissa osana pelastustoimen uudistushanketta esitetään pelastuslaitosten prosesseja. Raportissa todetaan, että pelastuslaitoksissa suorituskyky tarkoittaa kokonaisuutta, joka muodostuu toimintaan tarvittavista järjestelmistä ja infrastruktuurista (mm. tieto- ja viesti- ja johtamisjärjestelmät), riittävästä ja osavasta henkilöstöstä, tehtävään tarvittavista kalustosta ja varusteista sekä toimintatapojen sekä toiminnan mahdollistavista suunnitelmista ja toimintaperiaatteista. Henkilökohtainen toimintakyky, jolle pelastuslaitoksen toimintakyky rakentuu, voi tarkoittaa esimerkiksi

- keskeisten tietojen hallintaa,
- fyysistä kestävyyttä ja voimaa,
- henkisen paineen sietoa,
- tilannekokonaisuuksien ja asioiden ja tapahtumien välisten syy-yhteyksien tajuamista sekä
- luottamusta itseän, sammutuspariin, esimiehiin ja välineisiin.

Osa näistä mittareista pätee pelastustoimen lisäksi myös muihin viranomaisiin ja kriittisen infrastruktuurin toimijoihin. Pitkäkestoisessa ja monimutkaisessa vakavassa häiriötilanteessa, jossa eri järjestelmien häiriöt eskaloituvat ja aiheuttavat uusia häiriöitä, tarvitaan indikaattoreita, jotka kuvaavat yhteistoimintaa ja toimintakykyä kompleksisessa, jopa kaoottisessa, toimintaympäristössä. Jälkimmäiset viittaavat kyvykkyyksiin toimia tilanteissa, jotka eivät kuulu olemassa olevien suunnitelmien ja harjoittelun piiriin

JULKAISUJA

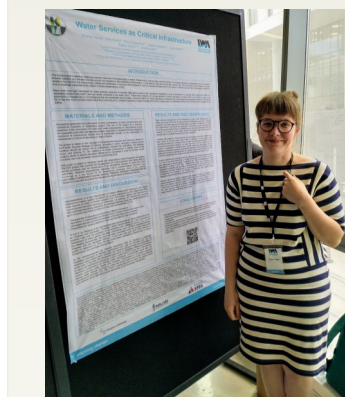
Heino, Ossi & Takala, Annina (2019) Transformation of Urban Water Service Provision: Potential of Hybrid Systems. Public Works Management & Policy 1-16. DOI: 10.1177/1087724X19856627

Heino, Ossi, Takala, Annina, Jukarainen, Pirjo, Kalalahti, Joanna, Kekki, Tuula & Verho, Pekka (2019) Critical Infrastructures: The Operational Environment in Cases of Severe Disruption. Sustainability, <https://doi.org/10.3390/su11030838>

Heino, Ossi & Kalalahti, Joanna (2019) [Ei-tietäminen ja oppimisen sietämätön keveys](#). Avauksia, Poliisiammattikorkeakoulu

KONFERENSSIOSALLISTUMISIA

Annina Takala, 9th International Young Water Professionals Conference, 23.-27. kesäkuuta, Toronto, Kanada (<https://iwa-youngwaterprofessionals.org/>)

Kriittisen infrastruktuurin haavoittuvuus ja viranomaisten toimintakyky (KIVI)

KIVI-hankkeen tiedotuslehti 3 (6/2019)

KIVI-hankkeen hanketiemissä muutoksia

Uutiskirjeessä 2/2018 kerrottiin hankkeen tutkija **Ossi Heino** siirtymisestä Suomen Akatemian tutkijatohtorin tehtävään ja **Annina Takalan** liittymisestä KIVI-hankkeeseen. Nyt uutta on se, että KIVI-hankkeen tutkija **Joanna Kalalahti** aloitti 1.5. uudessa tehtävässä (tietohallintoasiantuntija) Poliisiammattikorkeakoulussa ja 1.4. alkaen projektipäällikkö **Pirjo Jukarainen** siirtyi uuteen kolmevuotiseen EU-rahoitteiseen BuildERS-hankkeeseen (2019-2021), jota koordinoi VTT ja jossa Polamk on partnerina (ks. <https://buildersproject.eu/>). Projektipäällikön tehtävä siirtyy hankkeen loppuajaksi Poliisiammattikorkeakoulun erikoistutkija **Vesa Huotarille**. Hankkeeseen on tullut mukaan palopäällikkö **Mika Salmela** Pirkanmaan pelastuslaitoksesta tehtävänä kehittää sisältöjä, jotka palvelevat pelastusalan päällystökoulutusta ja alan täydennyskoulutusta. **Suvi Mansikkamäki** aloittaa 1.8. KIVI-hankkeessa tutkijana. Hänen työnsä painottuu hankkeen loppuseminaarin valmisteluun ja loppuseminaarin rooliin hankkeelle asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Suvi kokoaa aluksi ohjausryhmän jäsenten näkemyksiä uudesta kansallisesta yhteistyömuodosta/-elimestä ja työpajamuotoisesta loppuseminaarista.

Tärkeitä päivämääriä KIVI-hankkeessa:

20.8. 2019 KIVI-koulutuksen pilotti, Poliisiammattikorkeakoulu

28.11. 2019 KIVI-hankkeen loppuseminaari Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere

Yhteystiedot:

Projektipäällikkö Vesa Huotari,
Poliisiammattikorkeakoulu
(vesa.huotari@polamk.fi)

Tutkija Annina Takala, Tampereen yliopisto (annina.takala@tuni.fi)

Tutkimuspäällikkö Tuula Kekki,
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK (tuula.kekki@spek.fi)

Professori Pekka Verho, Tampereen yliopisto (pekka.verho@tuni.fi)

Tutkijatohtori Ossi Heino, Poliisiammattikorkeakoulu
(ossi.heino@polamk.fi)

Palopäällikkö Mika Salmela, Pirkanmaan pelastuslaitos
(mika.salmela@tampere.fi)

Tutkija Suvi Mansikkamäki, Poliisiammattikorkeakoulu
(suvi.mansikkamaki@polamk.fi)